

JAARVERSLAG OVER ONEERLIJKE HANDELSPRAKTIJKEN IN DE RELATIES TUSSEN ONDERNEMINGEN IN DE LANDBOUW- EN VOEDSELVOORZIENINGSKETEN 2021

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

097-22

Overeenkomstig artikel 10, §1 en §2 van Richtlijn (EU) 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (hierna: “UTP-richtlijn”) publiceren de nationale handhavingsautoriteiten van de richtlijn een jaarverslag over hun activiteiten en zenden zij **uiterlijk op 15 maart van elk jaar** een verslag over de toepassing en handhaving in het voorgaande jaar naar de Europese Commissie.

1. Context

Zoals in overweging 1 van de UTP-richtlijn is bepaald, “[komen] in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen [...] vaak aanzienlijke onevenwichtigheden in de onderhandelingspositie tussen leveranciers en afnemers van landbouw- en voedingsproducten voor. Die onevenwichtigheden wat betreft de onderhandelingspositie leiden waarschijnlijk tot oneerlijke handelspraktijken wanneer grotere en machtigere handelspartners bepaalde praktijken of contractuele regelingen die in verband met een verkooptransactie voor hen voordelig zijn, trachten door te drukken.” Doel van de UTP-richtlijn is een minimumnorm vast te stellen ter bescherming tegen die oneerlijke handelspraktijken.

Overeenkomstig artikel 13 van de UTP-richtlijn moest deze uiterlijk op 1 mei 2021 in nationaal recht zijn omgezet en moesten de bepalingen uiterlijk op 1 november 2021 worden toegepast.

Met enige vertraging is de UTP-richtlijn in Belgisch recht omgezet bij de wet van 28 november 2021 (de “UTP-wet”). Ze is op 15 december 2021 bekendgemaakt en op 25 december 2021 in werking getreden. Overeenkomsten die zijn gesloten vóór de bekendmaking van de UTP-wet op 15 december 2021, genieten een overgangperiode van 12 maanden om aan de nieuwe regels te voldoen.

De Belgische wetgever heeft ervoor gekozen de bepalingen van de UTP-richtlijn om te zetten in boek VI van het Wetboek van economisch recht, waarin reeds specifieke bepalingen over oneerlijke praktijken tussen ondernemingen en onrechtmatige bedingen in overeenkomsten waren opgenomen.

De benadering van minimale harmonisatie van de UTP-richtlijn biedt de lidstaten de mogelijkheid nationale regels vast te stellen of te handhaven die verder gaan dan de in deze richtlijn vermelde oneerlijke handelspraktijken. De “zwarte” of “grijze” lijsten van verboden praktijken in de UTP-wet komen grotendeels overeen met die in de UTP-richtlijn. De Belgische wetgever heeft echter beslist om op verschillende gebieden verder te gaan.

2. Ruimer toepassingsgebied

Ten eerste heeft de Belgische wetgever ervoor gekozen het toepassingsgebied van de nieuwe regels te verruimen. De UTP-richtlijn biedt bescherming in de hele landbouw- en voedselvoorzieningsketen, afhankelijk van de relatieve omvang van de marktdeelnemers. Bovendien hanteert ze een “getrapte aanpak” op basis van omzetcijfers als maatstaf die de verschillende onderhandelingsposities van leveranciers en afnemers weerspiegelt. De UTP-wet heeft daarentegen een ruimer toepassingsgebied en bevat de verschillende drempels die in de UTP-richtlijn zijn opgenomen niet.

De Belgische wetgever vond het onpraktisch dat de betrokken partijen de omzet van de andere partij zouden moeten controleren. Bovendien kan dat cijfer elk jaar veranderen, waardoor een toegelaten handelspraktijk het volgende jaar verboden kan zijn.

Om bovengenoemde redenen is ervoor gekozen alle leveranciers te beschermen, ongeacht hun omvang, zolang hun jaaromzet niet hoger is dan 350 miljoen euro. Die drempel wordt berekend op basis van de geconsolideerde wereldwijde jaaromzet. Volgens de Belgische wetgever moeten leveranciers met een omzet van meer dan 350 miljoen euro niet als zwakke partijen worden beschouwd en hoeven zij dus niet uitdrukkelijk te worden beschermd.

Die uitsluiting geldt echter niet als de leverancier een erkende producentenorganisatie is. Aangezien ook die organisaties zich door de marktsituatie in een kwetsbare positie bevinden, heeft de Belgische wetgever besloten ook hen hetzelfde beschermingsniveau toe te kennen.

De UTP-wet is van toepassing zodra de leverancier en/of de afnemer in België gevestigd is/zijn. Er wordt dus ook bescherming geboden aan ondernemingen buiten België en zelfs buiten de Europese Unie wanneer zij aan Belgische afnemers verkopen.

Bovendien bevat de Belgische UTP-wet niet het onderscheid voorzien in de UTP-richtlijn tussen producten bestemd voor menselijke consumptie en producten bestemd voor dierlijke consumptie, noch tussen bederfelijke en niet-bederfelijke agrovoedingsproducten. De bescherming tegen oneerlijke handelspraktijken geldt op dezelfde wijze voor alle leveranciers van een van die producten.

Aangezien op het moment van levering niet altijd duidelijk is wat de bestemming van de agrovoedingsproducten zal zijn, is het toepassingsgebied uitgebreid tot alle agrovoedingsproducten die bestemd zijn voor menselijke of dierlijke consumptie (levensmiddelen en diervoeders). Om handhavingsproblemen te voorkomen, is het verbod op oneerlijke praktijken in de landbouw- en voedselketen van toepassing zodra het geleverde product bestemd is voor voeding in de algemene zin. Een voorbeeld zou zijn granen voor koekjes die ook tot hondenkoekjes kunnen worden verwerkt.

Ten slotte is het begrip bederfelijke producten moeilijk af te bakenen en om discussies tussen de partijen te vermijden over de vraag of een product al dan niet als bederfelijk moet worden beschouwd (d.w.z. ongeschikt voor verkoop of niet binnen dertig dagen na de oogst, productie of verwerking), heeft de Belgische wetgever ervoor gekozen dat onderscheid te laten vallen. De oneerlijke praktijken die in alle omstandigheden verboden zijn, gelden dus zowel voor bederfelijke als voor niet-bederfelijke producten, waardoor de leveranciers beter beschermd zijn.

3. Uitgebreide (en uitbreidbare) lijst van verboden oneerlijke handelspraktijken

Het nieuwe artikel VI.109/5 van het Wetboek van economisch recht bevat de “zwarte lijst” van marktpraktijken die als oneerlijk worden beschouwd en onder alle omstandigheden verboden zijn:

- Betalingstermijnen die langer zijn dan 30 dagen (een uitzondering wordt gemaakt voor scholen, instellingen voor volksgezondheid en druiven die worden gebruikt bij de wijnproductie);
- Annuleringstermijnen die te kort zijn om een alternatief te vinden (een termijn van minder dan 30 dagen vóór de levering wordt als te kort beschouwd);
- De afnemer wijzigt eenzijdig de essentiële voorwaarden van de overeenkomst;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij betalingen doet die geen verband houden met de verkoop van de producten;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij betaalt voor het bederf of verlies van de producten in de bedrijfsruimten van de afnemer of nadat de eigendom is overgedragen aan de afnemer, zonder dat de leverancier daaraan schuld heeft;
- De afnemer weigert de voorwaarden van de leveringsovereenkomst schriftelijk te bevestigen;
- De afnemer verkrijgt onrechtmatig bedrijfsgeheimen, gebruikt die onrechtmatig of maakt ze onrechtmatig openbaar;
- De afnemer dreigt met of gaat over tot commerciële vergeldingsmaatregelen tegen de leverancier wegens de uitoefening van zijn contractuele of wettelijke rechten;
- De afnemer verlangt van de leverancier een vergoeding voor de kosten die gepaard gaan met het onderzoeken van klachten van klanten, ondanks het ontbreken van nalatigheid of schuld van de leverancier.

Aangezien het onderscheid tussen bederfelijke en niet-bederfelijke levensmiddelen niet in de omzettingswetgeving is opgenomen, genieten twee van de verboden praktijken die in de zwarte lijst van de UTP-richtlijn zijn opgenomen, een ruimere bescherming in de Belgische UTP-wet:

- De maximumbetalingstermijn bedraagt 30 dagen voor zowel bederfelijke als niet-bederfelijke agrovoedingsproducten, terwijl de maximumbetalingstermijn in de UTP-richtlijn 60 dagen bedraagt voor niet-bederfelijke agrovoedingsproducten.
-
- Het principe dat een afnemer een bestelling niet binnen 30 dagen kan annuleren, geldt niet alleen voor bederfelijke agrovoedingsproducten, maar ook voor niet-bederfelijke agrovoedingsproducten.

De termijn van 30 dagen voor de betaling van agrovoedingsproducten is gekozen om rekening te houden met de standaardbetalingstermijn van 30 dagen die is vastgesteld in de wet van 2 augustus 2002 tot omzetting van Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties.

Voorts voorziet het nieuwe artikel VI.109/6 van het Wetboek van economisch recht in een aanvullende lijst van “grijze” praktijken die zijn toegestaan indien de leverancier en de afnemer die vooraf op duidelijke en ondubbelzinnige wijze overeenkomen:

- De afnemer retourneert onverkochte landbouw- en voedingsproducten aan de leverancier zonder betaling voor die onverkochte producten of zonder betaling voor de verwijdering van die producten;
- Van de leverancier wordt een vergoeding verlangd voor de opslag, de uitstalling of de opname in het assortiment van zijn landbouw- en voedingsproducten, of voor het op de markt aanbieden van dergelijke producten;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij alle of een deel van de kosten draagt van kortingen voor landbouw- en voedingsproducten die in het kader van een promotieactie door de afnemer zijn verkocht;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij betaalt voor het maken van reclame voor landbouw- en voedingsproducten door de afnemer;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij betaalt voor de marketing van landbouw- en voedingsproducten door de afnemer;
- De afnemer verlangt van de leverancier dat hij personeel betaalt voor de inrichting van de ruimten die voor de verkoop van de producten van deze leverancier worden gebruikt.

Die zwarte en grijze lijsten komen grotendeels overeen met de lijsten die in de UTP-richtlijn zijn opgenomen.

Artikel VI.109/7 van het Wetboek van economisch recht geeft de koning echter de mogelijkheid om die lijsten bij koninklijk besluit te wijzigen of uit te breiden. De marktpraktijken kunnen immers snel veranderen. Om bepaalde oneerlijke marktpraktijken doeltreffend te kunnen bestrijden, werd het passend geacht dat de koning - bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op de gemeenschappelijke voordracht van de ministers bevoegd voor Economie, Middenstand en Landbouw, en na advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de kmo en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven - de zwarte en de grijze lijst kan wijzigen of uitbreiden.

4. Procedure en sancties

In België is de Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie aangewezen als de bevoegde nationale handhavingsautoriteit om de verbodsbepalingen te handhaven. Een overzicht van alle nationale handhavingsinstanties in de EU is te vinden op de website van de Europese Commissie¹.

---

¹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_en

De Algemene Directie Economische Inspectie is bevoegd om klachten in ontvangst te nemen, een onderzoek in te stellen, waarschuwingen te geven aan de afnemer van agrovoedingsproducten, transacties voor te stellen of besluiten te nemen over inbreuken, administratieve geldboetes op te leggen en bekendmakingsmaatregelen op te leggen.

De FOD Economie heeft op zijn website een pagina over de UTP-wet gepubliceerd (zowel in het Nederlands² als in het Frans³) en een officiële mailbox voor deze materie aangemaakt (utp.agrifoodchain@economie.fgov.be). Op die webpagina is een klachtenformulier beschikbaar dat per post of per e-mail naar de Algemene Directie Economische Inspectie kan worden gestuurd.

Aangezien de UTP-richtlijn vereist dat klachten binnen een redelijke termijn worden behandeld, voorziet de UTP-wet in een termijn van 60 dagen voor de handhavingsautoriteit om de klager in kennis te stellen van het resultaat van de klacht. Bovendien voorziet de UTP-wet in maatregelen ter bescherming van de vertrouwelijkheid voor de klager.

5. Klachten en onderzoeken

Gezien de datum van inwerkingtreding en de overgangsperiode van 12 maanden zijn in 2021 nog geen klachten in verband met de UTP-wet ingediend bij de Algemene Directie Economische Inspectie als handhavingsautoriteit. Bijgevolg werden in 2021 ook geen onderzoeken gevoerd.

---

² <https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/bescherming-van-ondernemingen/oneerlijke-praktijken/oneerlijke-handelspraktijken>

³ <https://economie.fgov.be/fr/themes/entreprises/protection-des-entreprises/pratiques-deloyales/pratiques-commerciales>

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be